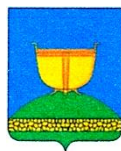

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БИЕКТАУ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
МӘМДӘЛ АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

422728, Татарстан Республикасы, Биектау районы,
Мәмдәл авылы, Кооператив ур., 30

**СОВЕТ МЕМДЕЛЬСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ВЫСОКОГОРСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН**

422728, Республика Татарстан, Высокогорский район,
с. Мемдель, ул. Кооперативная, д. 30

Тел./факс: +7(84365) 60-2-37, e-mail: Memdel.Vsg@tatar.ru

**КАРАР
2 апрель 2019ел**

**РЕШЕНИЕ
№ 131**

**Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Мәмдәл авыл
жирлеген шәһәр төзелеше проектлаштыруның жирле
нормативларын раслау турында**

Шәһәр төзелеше эшчәнлегә өлкәсендә гамәлдәге законнарны башкару максатларында, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 29.4 статьясы, “Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында”, 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясы 4 бүлегә, “Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында”, 2004 елның 28 июлдәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 15 статьясы 5 бүлегә нигезендә, авыл жирлекләренә жирле үзидарә органнары вәкаләтләре муниципаль районнарның жирле әһәмияттәге аерым мәсьәләләре булып торыун һәм авыл жирлекләре территориясендә муниципаль район жирле үзидарә органнары тарафыннан хәл ителүен исәпкә алып, Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Мәмдәл авыл жирлегә Советы,

КАРАР ИТТЕ:

1. Теркәлгән Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Мәмдәл авыл жирлеген шәһәр төзелеше проектлаштыруның жирле нормативларын, кушымта нигезендә расларга.

2. Әлегә карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникацияләр челтәрендә <http://pravo.tatarstan.ru/> веб-адресы һәм Биектау муниципаль районының рәсми сайтында Интернет челтәрендә <http://vysokaya-gora.tatarstan.ru/> адресы буенча авыл жирлекләре бүлегендә бастырып чыгарырга.

3. Карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Совет рәисе урынбасары,
авыл жирлегә башлыгы

Ф.Г.Сафиуллин

Кушымта
Татарстан Республикасы
Биектау муниципаль районы
Мәмдәл авыл җирлеге
Советы Карарына
2 апрель 2019 ел № 131

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БИЕКТАУ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ МӘМДӘЛ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕН ШӘһӘР
ТӨЗЕЛЭШЕ ПРОЕКТЛАШТЫРУНЫҢ
ЖИРЛЕ НОРМАТИВЛАРЫ**

ЭЧТӘЛЕК

1. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР **Ошибка! Закладка не определена.**
2. ИСӘПЛӘҮ КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕНЕҢ КАГЫЙДӘЛӘРЕ һӘМ КУЛЛАНУ ӨЛКӘСЕ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
3. МӘМДӘЛ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНӘ КЫСКАЧА ХАРАКТЕРИСТИКА..... 7
4. ТӨП ӨЛЕШ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
 - 4.1. Авыл жирлеге халкын электр, жылылык, газ һәм белән тәэмин итү, су чыгару объектлары белән тәэмин итүнең минималь мөмкин булган исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенең максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре 9
 - 4.2. Авыл жирлекләре чикләрендә автомобиль юллары һәм жирлекнең, авыл жирлеге халкының жирле әһәмияткә ия булган объектларына караган транспорт объектлары белән тәэмин итүнең мөмкин булган минималь дәрәжәсенең исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенең максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре..... 11
 - 4.3. Социаль яклауда мохтаж булган гражданның, авыл жирлеге халкының хокукларын тәэмин итүдә тормышка ашырыла торган торак төзелеше объектлары белән итүнең минималь дәрәжәсенең исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенең максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре 12
 - 4.4. Авыл жирлеге халкының мәдәният, массакуләм ял, буш вакытны уздыру объектлары белән тәэмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсенең исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенең максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре 12

- 4.5. Авыл җирлеге халкының физик культура һәм массакуләм спорт объектлары белән тәэмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл җирлеге халкы өчен территорияль ала алу мөмкинлегенең максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре 13
- 4.6. Авыл җирлеге халкының информатизация һәм элемент объектлары белән тәэмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл җирлеге халкы өчен территорияль ала алу мөмкинлегенең максималь дәрәжәсе исәпләү күрсәткечләре 13
- 4.7. Авыл җирлеге халкының коммуналькалдыкларны җыю һәм чыгару объектлары белән тәэмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл җирлеге халкы өчен территорияль ала алу мөмкинлегенең максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре 14
- 4.8. Авыл җирлеге халкының төзекләндерү һәм яшелләндерү объектлары белән тәэмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл җирлеге халкы өчен территорияль ала алу мөмкинлегенең максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре 14
- 4.9. Авыл җирлеге халкының ритуал хезмәтләр күрсәтү объектлары белән тәэмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл җирлеге халкы өчен территорияль ала алу мөмкинлегенең максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре 15
- 4.10. Авыл җирлеге халкының социаль тәэмин итү һәм социаль яклау объектлары белән тәэмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл җирлеге халкы өчен территорияль ала алу мөмкинлегенең максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре 15

5. АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ ХАЛКЫНЫҢ ЖИРЛЕ ӘНӘМИЯТКӘ ИЯ БУЛГАН ОБЪЕКТЛАРГА, КҮРСӘТЕЛГӘН ОБЪЕКТЛАРНЫ УРНАШТЫРУГА НОРМАТИВ ИХТЫЯЖЫН БИЛГЕЛӘҮГӘ РЕКОМЕНДАЦИЯЛӘРОшибка! Закл
- 5.1. Авыл жирлеге халкының электр, жылылык, газ һәм су белән тәмин итү, су чыгару объектларында, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга норматив ихтыяжларын билгеләүгә рекомендацияләр..... 16
- 5.2. Авыл жирлеге халкының торак пункт чикләрендә урнашкан транспорт объектларында, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга норматив ихтыяжларын билгеләүгә рекомендацияләр..... 19
- 5.3. Торак төзелеше объектларын урнаштыруга рекомендацияләр..... 20
- 5.4. Авыл жирлеге халкының мәдәният, массакүләм ял, буш вакытны уздыру, физик культура һәм массакүләм спорт объектларына норматив ихтыяжын ачыклауга, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга рекомендацияләр..... 21
- 5.5. Информатизация һәм элемент объектларын урнаштыруга рекомендацияләр..... 21
- 5.6. Авыл жирлеге халкының коммуналь калдыкларны жыю һәм чыгару объектларында, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга норматив ихтыяжларны билгеләүгә рекомендацияләр..... 22
- 5.7. Авыл жирлеге халкының төзекләндерү һәм яшелләндерү объектларында, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга норматив ихтыяжларны билгеләүгә рекомендацияләр..... 23
- 5.8. Зиратларны урнаштыруга рекомендацияләр 24
6. ИСӘПЛӘҮ КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕН НИГЕЗЛӘҮ БУЕНЧА МАТЕРИАЛЛАРОшибка! За

1. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1.1..Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Мәмдәл авыл жирлеген шәһәр төзелеше проектлаштыруның жирле нормативлары (алга таба – нормативлар) Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары, Татарстан

Республикасы Биектау муниципаль районы норматив-хокукий актлары нигезендә эшләр чыгарылган.

1.2. Әлеге нормативлар белән жайга салынмый торган мәсьәләләр, Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булган, “Техник жайга салу турында”, 2002 елның 27 декабриндәге 184-ФЗ номерлы Федераль закон таләпләре нигезендә, законнар һәм норматив-техник документлар белән жайга салыналар.

1.3. Әлеге нормативлар үз эшчәнлеген Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Мәмдәл авыл жирлеген территориясендә тормышка ашыра торган, аларның оештыру-хокук формасына карамый, шәһәр төзелешен эшчәнлегенен барлык субъектлары өчен мәжбүри.

1.4. Шәһәр төзелешен проектавының расланган жирле нормативлары, аларга үзгәрешләр кертү федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Мәмдәл авыл жирлеген жирде үзидарә органнары норматив хокукий актлары нигезендә тормышка ашырыла.

1.5. Әлеге нормативлар жирлекнен, авыл жирлеген халкының жирле әһәмияткә ия булган объектлары белән тәмин итүнен минималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләренен барысын тәшкит итә; әлеге объектларның авыл жирлеген халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенен максималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре.

1.6. Авыл жирлеген халкының минималь мөмкин булган тәмин итү дәрәжәсенен исәпләү күрсәткечләре билгеләнә торган жирлекнен жирле әһәмияткә ия объектларына һәм авыл жирлеген халкы өчен әлеге объектларның территориаль ала алу мөмкинлегенен максималь мөмкин булган дәрәжәсенен исәпләү күрсәткечләренә түбәндәге өлкәләргә караган объектлар кертелә:

халыкны электр, жылылык, газ, су белән тәмин итү, су чыгару;

торақ пунктлар чикләрендә жире әһәмияткә ия булган автомобиль юллары, жирлекнен жирле әһәмияткә ия булган транспорт объектлары;

социаль яклауга мохтаж булган гражданның хокукларын тәмин итү буенча тормышка ашырыла торган торақ төзелешен;

мәдәният, массакүләм ял, буш вакытны уздыру;

информатизация һәм элемтә;
 физик культура һәм массакүләм спорт;
 коммуналь калдыкларны жыю һәм чыгару;
 төзекләндерү һәм яшелләндерү;
 ритуал хезмәтләр күрсәтү;
 социаль тәэмин итү һәм социаль яклау.

1.7. Нормативлар үз эченә түбәндәге бүлекләргә кергә:

төп өлеш (авыл жирлегә халкының минималь мөмкин булган тәэмин итү дәрәжәсенә исәпләү күрсәткечләре билгеләнә торган жирлекнең жирле әһәмияткә ия объектларына һәм авыл жирлегә халкы өчен әлегә объектларның территориаль ала алу мөмкинлегенәң максималь мөмкин булган дәрәжәсенәң исәпләү күрсәткечләре);

нормативларның төп өлешендә булган исәпләү күрсәткечләрен нигезләү буенча материаллар;

нормативларның төп өлешендә булган исәпләү күрсәткечләренәң куллану кагыйдәләре һәм өлкәсе;

авыл жирлегә халкының жирлекнең жирле әһәмияткә ия объектларына норматив ихтыяжын билгеләүгә, әлегә объектларны урнаштыруга рекомендацияләр;

авыл жирлегенә кыскача характеристика

2. ИСӘПЛӘҮ КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕН КУЛЛАНУ КАГЫЙДӘЛӘРЕ ҺӘМ ӨЛКӘСЕ

2.1. Әлегә нормативлар белән билгеләнә торган исәпләү күрсәткечләре Мәмдәл авыл жирлегә территорияләренә карата эшләп чыгарыла торган Мәмдәл авыл жирлеген территориаль планлаштыру документларын әзерләгәндә, килештергәндә, раслаганда һәм тормышка ашырганда кулланылалар.

2.2. Шәһәр төзелешен проектлау нормативлары дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнары карарларын кабул итү, шәһәр төзелеше эшчәнлегә турында законнарны контрольдә тоту һәм күзәтчелек органнары тарафыннан кулланылалар.

2.3. Жирле әһәмияткә ия объектлар исемлегә, әлегә нормативларның төп өлешендә китерелгән авыл жирлегә халкын тәэмин итүнең мөмкин булган минималь

дәрәжәсе исәпләү күрсәткечләре һәм авыл җирлеге халкы өчен әлеге объектларның территорияль ала алу мөмкинлегенәң максималь мөмкин булган дәрәжәсенәң исәпләү күрсәткечләре башкару өчен мәҗбүри булып тора.

2.4. Гамәлдә булган норматив документларны бетерү һәм (яки) үзгәртү, шул исәптән әлеге нормативларда сылтама бирелгәннәренә дә, бетерелгәннәре урынына кертелә торган нормалар белән җитәкчелек итәргә киңәш ителә.

3. МӘМДӘЛ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНӘ КЫСКАЧА ХАРАКТЕРИСТИКА

3.1. Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Мәмдәл авлы җирлеге территориясенә кыскача характеристика, шулай ук халык саны, тыгызлыгы һәм социаль-демографик составы, башка характерлы үзекчәлекләре турында мәгълүматлар 1 нче таблицادا китерелгән.

1 нче таблица

№ т/б	Күрсәткечнәң исеме	Характеристика
1	Авыл җирлеге территориясенәң муниципаль район һәм Татарстан Республикасы структурасында урнашуы	муниципаль районның төньяк өлешендә, Татарстан Республикасының төньяк-көнбатыш өлешендә
2	Авыл җирлеге чикләрендә территориянәң гомуми мәйданы, га	4833,53
3	Авыл җирлеге составына керүче торак пунктларның исемлеге	Мәмдәл авылы Юртыш авылы
4	2018 елның 1 сентябрәң даими халык саны	

	барлығы, кеше	960
	торак пунктлар буенча, кеше: Мәмдәл авылы Юртыш авылы	528 432
5	2018 елның 1 сентябрәнә халык тыгызлыгы, кеше, кв. метр	19,86
	2018 елның 1 сентябрәнә халыкның яшь структурасы	
	эшкә яраклы яштән яшьрәк халык, кеше	189
6	эшкә яраклы яштәгә халык (ир-атлар 16-59 яшь, хатын-кызлар 16-54 яшь), кеше	505
	эшкә яраклы яштән олырак халык, кеше	266
	2030 елга даими халык саны фаразы	
	барлығы, кеше	962
7	торак пунктлар буенча, кеше: Мәмдәл авылы Юртыш авылы	530 432
	2018 елның 1 сентябрәнә авыл җирлегенә торак фонды	
8	барлығы, торак мәйданның мең кв. метры	20,8
9	Халыкның торак белән тәэмин ителгәнлек дәрәжәсе, кв. метр/кеше	21,67
	Авил җирлеге территориясендә табигать-климат шартлары	
	климатик район (төзелеш өчен климатик районлаштыру картасы буенча)	IIВ
10	сейсмик куркынычлык дәрәжәсе (баллар)	6
	табигать-климат шартларына гомуми характеристика	уңайлы

4. ТӨП ӨЛӨШ

4.1. Авыл жирлеге халкын электр, жылылык, газ һәм белән тээмин итү, су чыгару объектлары белән тээмин итүнең минималь мөмкин булган исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегененң максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре

4.1.1. Торак пунктларны төзүнең инженер жиһазлары системасын билгеләнгән тәртиптә эшләнгән һәм расланган территориаль планлаштыру документлары һәм авыл жирлеген су белән тээмин итү, канализация, электр, жылылык һәм газ белән тээмин итү схемалары нигезендә проектларга киңәш ителә.

Әлеге тармак схемаларында технология, егәрлек, инженер челтәрләре күләме принципиаль мәсьәләләре хәл ителергә, схеманы тормышка ашыру буенча рекомендацияләр бирелергә тиеш.

4.1.2. Күрсәтелгән исәпләү күрсәткечләре 2 таблицада китерелгән.

2нче таблица

№ т/ б	Объектның исеме	Халыкны минималь мөмкин булган тээмин итү дәрәжәсе	Халык өчен территориаль ала алу мөмкинлегененң максималь мөмкин булган дәрәжәсе
--------------	-----------------	--	---

1	<p>Электр белән тээмин итү системасы объектлары:</p> <p>электрлы трансформатор подстанцияләре, бүлү пунктлары, төрле көчәнештәге электр челтәрләре</p>	<p>торак һәм жәмәгать биналарының электр энергиясе белән 100 процент тээмин ителгәнлеге; торак урамнарны 100 процент урам утлары белән тээмин итү</p>	билгеләнми
2	<p>Жылылык белән тээмин итү системасы объектлары, шул исәптән:</p> <p>үзәкләштерелгән: котельлы, жылылык электростанцияләре, жылылык челтәрләре;</p> <p>үзәкләштерелмәгән: автоном һәм шәхси котельлы, фатир, жылылык генераторлы, жылылык челтәрләре</p>	<p>торак һәм жәмәгать биналарының жылылык энергиясе белән 100 процент тээмин ителгәнлеге.</p>	билгеләнми
3	<p>Үзәкләштерелгән газ белән тээмин итү системасы объектлары:</p> <p>газ бүлү һәм газ тутыру станцияләре һәм пунктлары, газ көйләү пунктлары; газ бүлү челтәрләре</p>	<p>торак биналарның газ белән 100 процент тээмин ителгәнлеге.</p>	билгеләнми
4	<p>Үзәкләштерелгән су юелән тээмин итү системасы объектлары:</p> <p>су белән тээмин итү чыганакалары, су алу жайланмалары, су саклау өчен урыннар, суүткәргечләр</p>	<p>торак һәм жәмәгать биналарының су белән 100 процент тээмин ителгәнлеге.</p>	билгеләнми

5	<p>Су бүлү системасы объектлары**, шул исәтән:</p> <p>үзәкләштерелгән:</p> <p>чистарту корылмалары, канализация насос станцияләре, канализация су торбалары;</p> <p>үзәкләштерелмәгән:</p> <p>локальчистарту корылмалары, юдыру жайланмалары, канализация су торбалары</p>	<p>торак һәм жәмәгать биналарының 100 процент тәмин ителгәнлеге.</p>	<p>билгеләнми</p>
---	--	--	-------------------

** исәпләү күрсәткечләре яңгыр канализациясенә кагылмый

4.2. Авыл жирлекләре чикләрендә автомобиль юллары һәм жирлекнең, авыл жирлеге халкының жирле әһәмияткә ия булган объектларына караган транспорт объектлары белән тәмин итүнең мөмкин булган минималь дәрәжәсенә исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенә максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре

4.2.1. Автомобиль транспортының үтә алуы барлык биналарга һәм корылмаларга тәмин ителергә тиеш.

4.2.2. Авыл жирлеге халкы өчен жәмәгать пассажир транспортының тукталыш пунктларының территориаль мөмкинлеге максималь мөмкин булган исәпләү күрсәткечләрен 3 таблица нигезендә кабул итергә тиешле. Әлеге объектлар белән авыл жирлеге халкын минималь мөмкин дәрәжәдә тәмин итү исәпләү күрсәткечләре билгеләнми.

3 нче таблица

№ т/б	Объектның исеме	Халык өчен территориаль үтә алуның максималь мөмкин булган дәрәжәсе (метрларда)
1	Торак пункт буенча тулаем алганда тукталу пунктлары	500

4.3. Социаль яклауда мохтаж булган гражданның, авыл жирлеге халкының хокукларын тээмин итүдә тормышка ашырыла торган торак төзелеше объектлары белән итүнең минималь дәрәжәсенен исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенен максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре

4.3.1. Күрсәтелгән исәпләү күрсәткечләрен 4 таблица нигезендә кабул итәргә тиешле.

4нче таблица

№ т/б	Объектның исеме	Халыкны тээминитүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсе (кв. м/кеше)		Халык өчен территориаль ала алуның максималь мөмкин булган дәрәжәсе
		2019 ел	2030 ел	
1	Авыл торак пунктларында торак биналар	23,1	26,4	Билгеләнми
<p>Искәрмә. Киләчәккә исәпләү күрсәткечләре 2025, 2035 елларга ирешелгән торак биналарның гомуми мәйданы белән фактта минималь тээмин итүне исәпкә алып төзәтмәләр кертелә.</p>				

4.4. Авыл жирлеге халкының мәдәният, массакуләм ял, буш вакытны уздыру объектлары белән тээмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсенен исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенен максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре

4.4.1. Күрсәтелгән исәпләү күрсәткечләрен 5 таблица нигезендә кабул итәргә тиешле.

5 нче таблица

№ т/б	Объектның исеме	Халыкны тээмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсе	Халык өчен территориаль ала алуның максималь мөмкин булган дәрәжәсе
1	Түбәндәге халык саны белән торак пунктларда клуб учреждениеләре: 0,2 – 1 мең кеше 1 – 3 мең кеше	300 урын 300 – 230 урын	билгеләнми
2	Түбәндәге халык саны белән авыл торак пунктларында авыл китапханәсе:		

	1 – 3 мең кеше	6 – 7,5 мең саклау берәмлеге; 5 – 6 урын 1000 кешегә	билгеләнми
<p>Искәрмә.</p> <p>1. Кимрәк исәпләү күрсәткечен зур торак пунктлар өчен кабул итәргә киңәш ителә.</p> <p>2. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы Карары нигезендә, 2019 елга халыкны клуб учреждениеләре һәм китапханәләр хезмәтләре белән тәмин итү социаль гарантияләре дәрәжәсе гамәлдә булган тәмин итү дәрәжәсендә кабул ителә.</p>			

4.5. Авыл жирлеге халкының физик культура һәм массакуләм спорт объектлары белән тәмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенәң максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре

4.5.1. Күрсәтелгән исәпләү күрсәткечләрен 6 нчы таблица нигезендә кабул итәргә тиешле.

6 нчы таблица

№ т/б	Объектның исеме	Халыкны тәмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсе	Халык өчен территориаль ала алуның максималь мөмкин булган дәрәжәсе
1	Спорт заллары	1000 кешегә 350 кв.метр идән майданы	билгеләнми
2	Яссылыктагы яссылыктагы спорт корылмалары	1000 кешегә 1950 кв.метр	билгеләнми

4.6. Авыл жирлеге халкының информатизация һәм элемент объектлары белән тәмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенәң максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре

4.6.1. Авыл жирлеге халкын информатизация һәм элемент объектлары белән тәмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләрен 7 нче таблица нигезендә кабул итәргә тиешле.

7 нче таблица

№ т/б	Объектның исеме	Исәпләү берәмлеге	Халыкны тээмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсе
1	Почта элемтәсе бүлеге	авыл жирлегендә торак пунктлар	1

4.6.2. Авыл жирлеге халкын тээмин итүнең информатизация һәм элемтә объектлары белән тээмин итүнең максималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре билгеләнмиләр.

4.7. Авыл жирлеге халкының коммуналь калдыкларны жыю һәм чыгару объектлары белән тээмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территорияль ала алу мөмкинлегенәң максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре

4.7.1. Коммуналь калдыкларны жыю һәм чыгару объектлары исемлеге, андый объектларның урнашу урыны Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Мәмдәл авыл жирлеге территориясен санитар эшкәртү Генераль схемасы нигезендә кабул ителә.

4.7.2. Авыл жирлеге халкын каты коммуналь калдыкларны жыю өчен контейнер майданчыклары (яшәү урыныннан, балалар һәм дөвалау-профилактика учреждениеләреннән, спорт майданчыкларыннан, ял итү урыннарыннан читтә булу) белән тээмин итүнең максималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре 100 метр дип кабул итәргә тиешле.

4.8. Авыл жирлеге халкының төзекләндерү һәм яшелләндерү объектлары белән тээмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территорияль ала алу мөмкинлегенәң максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре

4.8.1. Авыл жирлеге халкын яшелләндерелгән территорияләр белән тээмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләрен 8 нче таблица нигезендә кабул итәргә тиешле.

8 нче таблица

№ т/б	Объектның исеме	Халыкны тээмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсе (кв. м/кеше)	Халык өчен территорияль ала алуның максималь мөмкин булган дәрәжәсе
-------	-----------------	--	---

1	Авыл торак пунктларында гомуми кулланылыштагы территориялэрне яшеллэндерү	12	билгеләнми
<p>Искәрмә. Урман, зур елга һәм сулыкларның яр бие зоналарында урнашкан торак пунктлар өчен гомуми кулландыдагы яшеллэндерелгән территория мәйданнарын киметү мөмкин, ләкин 20%тан да күбрәк түгел.</p>			

4.9. Авыл жирлеге халкының ритуал хезмәтләр күрсәтү объектлары белән тәмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенең максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре

4.9.1. Күрсәтелгән исәпләү күрсәткечләрен 9 нчы таблица нигезендә кабул итәргә тиешле.

9 нчы таблица

№ т/б	Объектның исеме	Халыкны тәмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсе (га/1 мең кеше)	Халык өчен территориаль ала алуның максималь мөмкин булган дәрәжәсе
1	Традицион күмү урынлы зират	0,24	билгеләнми

4.10. Авыл жирлеге халкының социаль тәмин итү һәм социаль яклау объектлары белән тәмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенең максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре

4.10.1. Халыкның инвалидларның шәхси автотранспортын даими саклау урыннары белән тәмин итү дәрәжәсен жиңел машиналарның даими саклау урыннарының гомуми саныннан 10% ка тигез дип кабул итәргә кирәк (ләкин 1 урыннан да ким түгел), шул исәптән кресло-коляскадагы инвалидларның автотранспортлары өчен махсулаштырылган урыннар саны 5%.

Халыкның инвалидларның шәхси автотранспортын вакытлыча саклау урыннары белән ачык мәйданнарда жиңел машиналарны учреждение һәм предприятиеләр янында кыска вакытка саклау өчен тәмин итү дәрәжәсен жиңел машиналарның вакытлыча саклау урыннарындагы гомуми саннан 10%ка тигез дип кабул итәргә (ләкин 1 урыннан да ким түгел).

5. АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ ХАЛКЫНЫҢ ЖИРЛЕ ӘҢӘМИЯТКӘ ИЯ БУЛГАН ОБЪЕКТЛАРГА, КҮРСӘТЕЛГӘН ОБЪЕКТЛАРНЫ УРНАШТЫРУГА НОРМАТИВ ИЖТЫЯЖЫН БИЛГЕЛӘҮГӘ РЕКОМЕНДАЦИЯЛӘР

5.1. Авыл жирлеге халкының электр, жылылык, газ һәм су белән тәмин итү, су чыгару объектларында, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга норматив ихтыяжларын билгеләүгә рекомендацияләр

5.1.1. Электр белән тәмин итү системаларын проектлаштыру электр чыганагында, “Торак һәм жәмәгать биналарын проектлау һәм монтажлау”, СП 31-110-2003 таләпләре (6 нчы бүлек), 2006 елның 2 нче июнендәге ОАО «ФСК ЕЭС»ның техник сәясәте турында Нигезләмә (2 бүлек) нигезендә, электр йөкләнеше күрсәткечләре нигезендә тормышка ашырырга тиешле.

Торак пунктлар территорияләрен чагыштырма исәпләү йөкләнешенең зурайтылган күрсәткечләрен алдан исәпләүләр өчен 10 нчы таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

10 нчы таблица

Халык саны (мең кеше)	Торак пункт		
	табигый газда булган плитәләр белән (кВт/кеше)		
	торак буенча барлыгы	шул исәптән:	
үзәк		микрорайоннар /кварталлар, төзелешләр	
3тән ким	0,41	0,51	0,39

Искәрмә.

1. Торак пунктның үзәге дигәндә, төрле административ, мәдәни, уку учреждениеләре, сүздә һәм жәмәгать туклануы предприятиеләре күп жыелган территорияне аңларга кирәк.

3. Таблицада вак сәһәгә предприятиеләренең йөкләнешләре исәпкә алынмаган. Аларны исәпкә алу өчен түбәндәге коэффициентларны кулланырга кирәк: табигый газдагы плитәләр белән торак пунктлар өчен: 1,2 - 1,6.

Зур күрсәткечләренә торак пунктның үзәге территориясенә кабул итәргә тиешле.

Электр энергиясен бүлү системасы көчөнөшен сайлау Татарстан Республикасы электр челтэрләрән бүлү челтэрләр үсеше схемасы нигезендә, перспективадагы электр йөкләнешләрә үсешенә анализ ясауны истә тотып, тормышка ашырылырга тиеш.

Электр челтэрләрән йөкләнеше аларның үсеш концепциясен исәпләү срогы кысаларында һәм йөкләнеш системасында истә тотып: 35 - 110 - 220 - 500 кВ яки 35 - 110 - 330 - 750 кВ сайлана.

Электр белән тәмин итү йөкләнеше энергия трансформациясенә иң аз күләмдә санын истә тотып сайланьрга тиеш. Алдагы чорга бигрәк тә максатчан булган йөкләнеш системасы булып 35 – 110/10 кВ тора.

Трансформатор подстанцияләрән һәм бүлү жиһазларын тора пункт территорияләрендә проектлауны Электр жайланмаларын урнаштыру Кагыйдәләре таләпләре һәм 2006 елның 2 нче июнендәге ОАО «ФСК ЕЭС»ның техник сәясәте турында Нигезләмә (2 бүлек) нигезендә тормышка ашырырга тиешле.

Торак төзелеш территориясендә урнашкан трансформатор подстанцияләре, бүлү жайланмалары һәм һавадагы электр тапшыру линияләренә кабельләгә күчү урыннарын ядык типтагы итеп проектлау киңәш ителә.

5.1.2. Жылылык белән тәмин итү системаларының яңаларын проектлау һәм төзү, гамәлдәгеләрән төзекләндерү һәм үстерүне авыл жирлеген жылылык энергиясе белән тәмин итүнең расланган схемасы нигезендә тормышка ашырырга тиешле.

Жылылык белән тәмин итү системаларын проектлауны исәпләнгән жылылык йөкләнешләрә күрсәткечләре нигезендә, кулланучыларның жылылык белән тәмин итү ышанычлылыгы буенча категорияләрен истә тотып, “Жылылык челтэрләрә” СНиП 41-02-2003 (5 бүлек), “Туры килүгә бәя. Күчөмез милек объектларына экологик таләпләр” ГОСТ Р 54964-2012 (А кушымтасы) таләпләрә нигезендә тормышка ашырырга кирәк.

Торак пунктлар территорияләрендә жылылык белән тәмин итүнең үзәкләтерелгән чыганаclarын коммуналь-склад һәм житештерү зоналарында, жылылык йөкләнеше үзәкләрәндә урнаштырырга киңәш ителә.

Жылылык белән тәмин итү чыганаclarын, жылылык пунктларын урнаштыру акустик исәпләүләр белән нигезләнгән булырга тиеш.

Трассалар һәм жылылык челтэрләрән салу ысулларын “Жылылык челтэрләрә” СНиП 41-02-2003 (9 бүлек), “Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү” (12 нче бүлек) , СП 42.13330.2011 Актуальләштерелгән редакция СНиП 2.07.01-89* таләпләрә нигезендә күздә тотарга кирәк.

5.1.3. Газ белән тәмин итү системаларының яңаларын проектлау һәм төзү, гамәлдәгеләрән төзекләндерү һәм үстерүне “Газ бүлү системалары” СНиП 42-01-2002

таләпләре, “Газ бүлү һәм газ куллану системалары иминлеге кагыйдәләре” ПБ 12-529-03, Татарстан Республикасын газ белән тәэмин итү һәм газификацияләү генераль схемасы нигезендә, торак-коммуналь хужалыкны, сәнәгать һәм башка оешмаларны газификацияләү республика программалары нигезендә тормышка ашырырга кирәк.

Авыл торак пунктлары өчен газ куллануның зурайтылган күрсәткечен бер кешегә бер елга 220 куб.м күләмендә дип кабул итәргә кирәк.

Газны бүлү һәм газ тутыру станцияләре торау пунктлар чикләрендә урнашырга тиеш.

Газ тутыру пунктларын торак пунктның торак төзелеш территориясеннән тыш, жилсез якта урнаштырырга кирәк.

Газ бүлү челтәрләрендә газ басымын киметү һәм җайга салу өчен газны көйләүче (блоклы яки шкафлы) пунктлар проектлаштырырга кирәк.

Газ көйләү пунктларын ул эшли торган район үзәгенә, районның йөкләнеш үзәгенә максималь якин итеп урнаштырырга кирәк.

Торак пунктларда аерым торучы газ көйләү пунктлары биналарга һәм корылмаларга аерым бер ераклыкта урнаштырырга кирәк:

газ көйләү пунктына кәргәндә газның басымы вакытында 0,6 МПа га кадәр- 10 метр;

газ көйләү пунктына кәргәндә газның басымы вакытында 0,6 - 1,2 МПа - 15 метр.

5.1.4. Су белән тәэмин итү системасын проектлаштыру, шул исәптән су белән тәэмин итү чыгынакларын сайлау, су бирү корылмаларын урнаштыруны “Эчке су үткәрү һәм биналарның канализациясе” СП 30.13330.2012 Актуальләштерелгән редакциядә СНиП 2.04.01-85*, “Су белән тәэмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар” СП 31.13330.2012 Актуальләштерелгән редакциядә СНиП 2.04.02-84*, “Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү” (12 бүлек), “Эчәр өчен су. Эчә торган су белән тәэмин итү үзәкләштерелгән системасында сының сыйфатына гигиеник таләпләр. Сыйфатны контрольдә тоту. Кайнар су белән тәэмин итү системалары иминлеген тәэмин итүгә гигиеник таләпләр” СанПиН 2.1.4.1074-01 , “Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итүдәге сунның сыйфатына гигиеник таләпләр. Чыганакларны санитар саклау” СанПиН 2.1.4.1175-02 , “Хужалык-эчү өчен су белән тәэмин итүнең үзәкләштерелгән чыганаклары. Гигиеник, техник таләпләр һәм сайлауның кагыйдәләре” ГОСТ 2761-84* , “Су белән тәэмин итү һәм эчү өчен билгеләнешле су торбаларын санитар саклау зоналары” СанПиН 2.1.4.1110-02 таләпләре нигезендә тормышка ашыралар.

Халыкның хужалык- эчү өчен ихтыяжларына чагыштырмача уртача тәүлеккә (елга) су куллануның зурайтылган күрсәткечен түбәндәге күләмдә дип кабул итәргә кирәк:

эчке су үткәргеч һәм канализация, ванна һәм жирле су жылыту җайланмалары белән җиһазландырылган биналар өчен – бер кешегә бер тәүлеккә 200 литр су.

Су бирү корылмаларын урнаштыру тибын һәм схемасын сайлауны геологик, гидрогеологик һәм территориянең санитар шартларыннан чыгып башкарырга кирәк.

Су үткөрү челтәрләрен божралы итеп проектлаштырырга киңәш ителә. Чыгу булмаган линияле су үткәргечләрне куллану түбәндәге очрақларда мөмкин:

житештерү ихтыяжлары өчен су бирү өчен, авария вакытында су белән тәэмин итүгә тәнәфес ясау мөмкинлеге булганда;

хужалык-эчү өчен ихтыяжларга су бирү өчен торбаларның диаметрлары 100 мм.дан артмаганда;

суны янгынга каршы яи хужалык-янгын каршы ихтыяжларга биргәндә янгын сүндерүгә суны сарыф итүне исәпкә алмый линиянең озынлыгы 200 метрлан артык булмаганда.

Тышкы су үткөрү челтәрләрен биналарның һәм корылмаларның эчке су үткөрү челтәрләре белән божралау рөхсәт ителми.

5.1.5. Торак пунктларның канализация системаларын проектлауны “Эчке су үткөрү һәм биналарның канализациясе” СП 30.13330.2012 Актуальләштерелгән редакция СНиП 2.04.01-85*, “Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар” СП 32.13330.2012 Актуальләштерелгән редакция СНиП 2.04.03-85*, “Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү” (12 бүлек) таләпләре нигезендә башкарырга кирәк.

Көнкүреш жыелган суларны уртача тәүлеккә чагыштырмача чыгару исәбе, территориягә һәм яшел утыртмаларга су сибүгә суны тотуга киткән чыгымнарны исәпкә алмый уртача тәүлеккә чагыштырмача куллануга тигез итеп кабул ителә.

Территориаль планлаштыру документларын эшлөгәндә чагыштырмача уртача тәүлеккә (елга) авыл торак пунктларыннан суларны чыгаруны 1 кешегә 150 л/тәүлегенә күләмдә кабул итү рөхсәт ителә.

Агызылган суларны чистарту корылмалары майданын жылы чорда өстенлек иткән жыллар өчен торак пунктның торак төзелешенә таба жылсез яктан, су агымы буенча түбәнрәк урнаштырырга киңәш ителә.

5.2. Авыл жирлегә халкының торак пункт чикләрендә урнашкан транспорт объектларында, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга норматив ихтыяжларын билгеләүгә рекомендацияләр

5.2.1. Торак пункт территорияләрендә урамнарның һәм юлларның уздыра алу мөмкинлеге автомобильләштерү дәрәжәсеннән чыгып билгеләнә.

2030 елга кадәр авыл торак пунктлары өчен автомобильләштерү дәрәжәсен 1000 кешегә 440 автомобильгә тигез дип кабул итәргә кирәк.

5.2.2. Жайга салына торган хәрәкәт булган магистраль урамнарда һәм юлларда уртача, зур

һәм аеруча да зур авыл торак пунктларындатөзелгән территорияләр чикләрендә жәяүлеләр чыгу урыннарын йөрү юллары белән бер дәрәжәдә (жир өсте) 200-300 метр интервал белән күз алдында тотарга кирәк

5.2.3. Жәмәгать транспортының тукталу пунктлары арасында араны 400-600 метрга тигез дип кабул итәргә киңәш ителә.

5.2.4. Торак пункт чикләрендә автомобиль юлларын һәм жирлекнең жирле әһәмияткә ия объектларына караган транспорт объектларын проектлаштыруны “Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү” (11 бүлек, И,К,Л кушымталары) СП 42.13330.2011 Актуальләштерелгән редакция СНиП 2.07.01-89* таләпләре нигезендә башкарырга кирәк.

5.3. Торак төзелеше объектларын урнаштыруга рекомендацияләр

5.3.1. Торак төзелеш һәм торак төзелеш типлары күләмнәренең исәпләү күрсәткечләре булган һәм фаразлана торган социаль-демографик ситуацияне һәм халыкның керемнәре дәрәжәсен исәпкә алып башкарылырга тиешле.

5.3.2. Торак төзелеше характеры нигезендә 11 нче таблицада күрсәтелгән төзелеш типлары күрсәтеләләр.

11 нче таблица

№ т/б	Торак төзелеш тибы	Төзелешкә характеристика
1	Аз катлы торак төзелеше	3 катка кадәр кертеп шәхси йорт төзелеше; 3 катка кадәр кертеп блоклы торак йорт төзелеше; 4 катка кадәр кертеп күп фатирлы торак йорт төзелеше
2	Урта катлы торак төзелеше	5 тән 8 катка кадәр кертеп күп фатирлы торак йорт төзелеше
3	Күп катлы торак төзелеше	9 кат һәм аннан да биегрәк катка кадәр кертеп күп фатирлы торак йорт төзелеше

Торак төзелеше типларын аеру, аларны оештыруга таләпләрне ачыклау авыл жирлегендә жиридән куллану һәм төзелеш кагыйдәләре белән тормышка ашырыла.

5.3.3. Торак пунктларның торак төзелеше норматив параметрлары проектлаштыруны “Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү” 7 бүлегә, СП 42.13330.2011 Актуальләштерелгән редакция СНиП 2.07.01-89* таләпләре нигезендә билгеләнелә.

5.4. Авыл жирлеге халкының мэдэният, массакүләм ял, буш вакытны уздыру, физик культура һәм массакүләм спорт объектларына норматив ихтыяжын ачыклауга, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга рекомендацияләр

5.4.1. Авыл жирлеге халкының мэдэният, массакүләм ял, буш вакытны уздыру, физик культура һәм массакүләм спорт объектларында норматив ихтыяжын билгеләүне өчен төрле социаль-демографик төркем халыкның ихтыяжларын канәгатьләндерү кирәклегенә нигезендә тормышка ашырырга кирәк.

5.4.2. Күрсәтелгән объектларны башка шундый ук объектларның якынлыгын, транспорт чөлтәрләрен оештыру, урамнар, юллар һәм жәяүле юллар чөлтәрләре белән бергәлектә булуын исәпкә алып урнаштырырга кирәк.

5.4.3. Мэдэният, массакүләм ял, буш вакытны уздыру, физик культура һәм массакүләм спорт объектларын урнаштыру өчен жир кишәрлекләренен зурлыгы проектлаштыруга бирем нигезендә кабул итәргә киңәш ителә.

5.4.4. Физик культура һәм массакүләм спорт объектларын белем бирү мәктәпләре һәм башка уку йортлары, ял итү һәм мэдэният учреждениеләре белән берләштерү рөхсәт ителә.

5.5. Информатизация һәм элемент объектларын урнаштыруга рекомендацияләр

5.5.1. Яңа төзелешне тормышка ашырганда телекоммуникацион чөлтәрләренә, эфирлы цифрлы телевидениенә кабул итүнең коллектив системасын һәм өй эчендәге элемент чөлтәрләрен эчке коммуникацияләр буенча сузуны, бер үк вакытта өч элемент операторы хезмәт күрсәтә алырлык сыйдырышлылык белән урнаштыруны күздә тотарга кирәк.

5.5.2. Информатизация һәм элемент объектларын урнаштыру өчен жир кишәрлекләренен майданнарын 12 нче таблица нигезендә кабул итәргә.

12 нче таблица

№ т/б	Объектның исеме	Кишәрлекнең майданы
1	Почта элементәсе бүлеге	700 - 1200 кв. метр
2	Автоматлаштырылган телефон станциясе	0,25 га
3	Төенле автоматлаштырылган телефон станциясе	0,3 га
4	Концентраторлар	40 - 100 кв. метр
5	Төрәү-көчәйткеч станциясе	0,1 - 0,15 га
6	Үткөргөч аша тапшыру блок-станциясе	0,05 - 0,1 га
7	Тавышлы трансформатор подстанциясе	50 - 70 кв. метр
8	Кабель телевидениясенен техник үзәге	0,3 - 0,5 га

5.5.3. Элемтө предприятиелөренөң биналарын күрше предприятие һәм зыян, коррозияле-актив, начар ис һәм тузан чыганагы булган технологик процесслы объектларга карата жылсез яктан (өстенлек итүче жыллөргө карата), аларның санитар-саклау зоналарыннан тыш урнаштырырга кирөк.

5.5.4. Элемтө линиялөрен урнаштыруны “Элемтө линиялөре өчен жыллөрне бирү нормалары” СН 461-74 талөплөре нигезендө тормышка ашырырга тиешле.

5.6. Авыл жылреге халкының коммуналь калдыкларны жылю һәм чыгару объектларында, күрсөтелгән объектларны урнаштыруга норматив ихтыяжларны билгелөүгө рекомендациялөр

5.6.1. Торак пунктларның торак зоналарында каты коммуналь калдыкларны жылю өчен автомобиль транспорты киләалырлык итеп контейнер мөйданчыкларын урнаштыруны күздө тотарга кирөк.

Кирөк кадәрле каонтейнер мөйданчыкларын ачыклау өчен контейнерла белән кулланучы халык саныннан, калдыклар жылелу нормасыннан, калдыкарны саклау срокларыннан чыгып эш итөргө кирөк. Контейнерларның исөплөү күлөме калдыкларны иң күп барлыкка килгән чорында фактта аларның жылелуына туры килөргө тиеш.

5.6.2. Коммуналь калдыклар жылелу нормасы күрсөткөчлөрен 13 нче таблицада китерелгән “Шөһөр төзелеше. Шөһөр һәм авыл жылрекеллөрен планлаштыру һәм төзү” СП 42.13330.2011 Актуальләштерелгән редакция СНиП 2.07.01-89* талөплөре нигезендө кабул итөргө кирөк.

Жыела торган коммуналь калдыкларның санын вакыт-вакыт (һөр 5 ел) факттагы күрсөткөчлөр буенча тәгаенлөп торырыга кирөк.

13 нче таблица

Коммуналь калдыкларның төрлөре	Коммуналь калдыкларның саны 1 кешөгө бер елга	
	кг	литр
Каты: су үткөргөч, канализация, үзөклөштерелгән жылылык һәм газ белән жылһазландырылган торак биналардан; башка торак биналардан	190 – 225	900 – 1000
	300 – 450	1100 – 2000
Жәмөгәтьбиналарын исөпкө алып кату коммуналь калдыкларның гомуми саны	280 – 300	1400 – 1500
Чокырлардан сыек (канализация булмаган очракта)	–	2000 – 3500

5.6.3. Контейнер майданчыкларын торак йортлардан, балалар, дэвалау-профилактика учреждениелареннән, спорт майданчыкларыннан һәм халыкның ял итү урыннарыннан 20 метрдан да ким булмаган ераклыкта урнаштырырга тиешле.

5.6.4. Бер майданда урнаштырылган чүп-чар өчен контейнерлар саны 5 контейнердан артык булмаска тиеш.

5.6.5. Сыек коммуналь калдыкларны жыю өчен үзәкләштерелгән су чыгару системасы белән тәмин ителмәгән торак төзелеше территориясендә ишегалд юынтык сулары урыннарын күздә тотарга кирәк.

5.7. Авыл жирлеге халкының төзекләндерү һәм яшелләндерү объектларында, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга норматив ихтыяжларны билгеләүгә рекомендацияләр

5.7.1. Торак пункт төзелеше чикләрендә төрле билгеләнешле яшелләндерелгән территорияләрнең чагыштырма авырлыгы (төзелеш территориясен яшелләндерү дәрәжәсе) 55%тан да ким булмаска тиеш.

Төрле билгеләнешле яшелләндерелгән территорияләр дигәндә гомуми һәм чикле кулланылыштагы яшелләндерелгән территорияләрне, үзләре чәчелеп үсә торган агач һәм куаклык утыртмаларын, торак пункт территориясендәге урманнарны күздә тотарга кирәк.

5.7.2. Торак пункттагы яшел утыртмаларны бердәм система рәвешендә, аның планлаштыру структурасын һәм жирле шартларны истә тотып күздә тотарга кирәк.

Торак пунктның яңа территорияләрен проектлаганда һәм булганнарын төзекләндергәндә, булган яшел утыртмаларны максималь рәвештә саклау һәм кулланыуны күздә тотарга кирәк.

5.7.3. Гомуми кулланылыштагы яшелләндерү объектлары майданнарын түбәндәге күләмнәрдә ге майданнарда кабул итәргә кирәк:

парклар -10 га дан ким түгел;

бакчалар -3 га дан да ким түгел;

скверлар - 0,5 га.

5.7.4. Торак пункт территориясендә төзекләндерү һәм яшелләндерү объектларын урнаштыру принциплары, объектларның параметрларын “Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү” СП 42.13330.2011 Актуальләштерелгән редакция СНИП 2.07.01-89* таләпләре 9 бүлегә нигезендә кабул итәргә кирәк.

5.8. Зиратларны урнаштыруга рекомендацияләр

5.8.1. Әлеге бүлектә тәнне яки мәетнең калдыкларын җиргә индерү юлы белән җирләнә торган традицион күмү зиратларын урнаштыруга таләпләр һәм рекомендацияләр китерелә.

5.8.2. Зират өчен кишәрлекнең зурлыгы 40 га дан артмаска тиеш.

5.8.3. Зиратны урнаштырган вакытта халыкның, үлү коэффициенты киләчәктә артуын, эшләүче зиратлар булуын, бер җирләү урыны өчен җир кишәрлегенә нормасын күздә тотарга кирәк.

5.8.4. Зиратларны торак пунктлар территориясенә карата җилсез яктан урнаштырырга киңәш ителә.

5.8.5. Яңа күмү урыннарын булдыру, гамәлдә булган җирләү урыннарын төзекләндерү экологик һәм санитар-гигиеник экспертиза бәяләмәләре булган очракта мөмкин.

5.8.6. Авил зиратларын торак, җәмәгать биналарынан, спорт-сәламәтләнелдер һәм санатор-курорт объектларынан 50 метрдан да ким булмаган ераклыкта урнаштырырга кирәк.

5.8.7. Зиратка бирелә торган кишәрлек түбәндәге таләпләрне канәгатьләндерергә тиеш: торак пунктлардан, ачык сулыклардан һәм су агымынан каршы якка авышлык булырга; су басу мөмкин булган зонада урнаштырылмаска; грунт сулары максималь күтәрелештә булганда җир өслегеннән 2,5 метрдан ким булмаган грунт сулары торышы дәрәжәсендә булырга;

1,5 метр тирәнлектә һәм аннан да астарак коры, тишекле туфрак (көлсу, көлсу-кәсле), туфракның дымлылыгы 6-18% булырга .

5.8.8. Зиратлар территориясендә юл челтәрләрен, су сибү су торбасы яки шахта коесын, тышкы яктырту җайланмаларын күздә тотарга кирәк.

5.8.9. Күмү урыннары кишәрлекләренең зурлыгын 14 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

14 нче таблица

Бер урында бер дәрәжәдә күмүләр саны	Күмү кишәрлегенә зурлыгы	
	Киңлеге, метр	Озынлыгы, метр
1	1,0	2,0
2	1,8	2,0
3	2,6	2,0
4	3,6/1,8	2,0/4,0
5	2,6	4,0

6	2,6	4,0
---	-----	-----

6. ИСӘПЛӘУ КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕН НИГЕЗЛӘУ БУЕНЧА МАТЕРИАЛЛАР

6.1. Нормативлар түбәндәге норматив хокукий актлар таләпләре нигезендә әзерләнгән:

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы 2004 елның 29 декабрендәге, 190-ФЗ номерлы Федераль закон;

“Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында”, 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның;

“Жирләү һәм жирләү эше турында”, 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы Федераль закон;

“Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлегенә турында”, 2010 елның 25 декабрендәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы;

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының “2014 елга кадәр ижтимагый инфраструктура, социаль хезмәт күрсәтүләр белән тәмин ителүнең социаль гарантияләре дәрәжәсен билгеләү турында”, 2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы карары (30.05.2013 елга үзгәрешләр белән).

6.2. Нормативларны әзерләгәндә түбәндәге норматив документлар кулланылды:

42.13330.2011 Актуальләштерелгән редакция СНИП 2.07.01-89* “Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү” ;

СП 31.13330.2012 Актуальләштерелгән редакциядә СНИП 2.04.02-84*“Су белән тәмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар”;

СП 32.13330.2012 Актуальләштерелгән редакциядә СНИП 2.04.03-85* «Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар»;

СП 59.13330.2012 Актуальләштерелгән редакциядә СНИП 35-01-2001 «Биналар һәм корылмаларның азмобиль төркемнәре өчен керә алу мөмкинлегенә»;

СанПиН 42-128-4690-88 «Торак пункт территорияләрен карап тотуга санитар кагыйдәләр»;

СанПиН 2.1.1279-03 «Зиратлар, жирләү өчен билгеләнешле башка биналар һәм корылмаларны урнаштыру, жиһазландыру һәм карап тотуга гигиеник таләпләр»;

Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 1999 елның 19 октябрендәге 1683-р номерлы Карары белән расланган Россия Федерациясе субъектларының социаль инфраструктура объектларында ихтыяж нормативларын ачыклау методикасы;

МДК 11-01.2002 «Россия Федерациясендә жирләү тәртибе һәм зиратларны карап тоту тәртибе турында рекомендацияләр»;

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 27 декабрендәге 1071

номерлы Карары белән расланган Татарстан Республикасы шәһәр төзелеше проектлавының республика нормативлары;

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы шәһәр төзелеше проектлавының җирле нормативлары.

6.3. Нормативларны эзерләгәндә исәпкә алындылар:

авыл җирлегенең административ-территориаль төзелеше;

авыл җирлегенең социаль-демографик составы һәм тыгызлыгы;

табигать-климат шартлары;

Биектау муниципаль районы Мәмдәл авыл җирлегенең социаль-иқътисади үсеш программасы;

авыл җирлегенең социаль-иқътисади үсеш фаразы;

җирле үзидарә органнарының һәм кызыксынган затларның тәкъдимнәре.

6.4. Нормативларның төп өлешенедә авыл җирлеге халкын тәэмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре һәм әлеге объектларның территориаль ала алу мөмкинлегенең максималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре өчен җирлекнең җирле әһәмияткә ия объектларының билгеләнгән исемлеге Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 29.2 статьясы 4 бүлеге таләпләре, шулай ук норматив проектларны эшләп чыгаруга техник бирем белән билгеләнгән.